

TALLINNA VANGLA

Riigikohus
Põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegium
kantselei@riigikohus.ee

Teie 28.07.2023 nr 5-23-35/3; PSJV nr 5-23-35
Meie 24.08.2023 nr 1-11/23/2525-12

Arvamus põhiseaduslikkuse järelevalve asjas nr 5-23-35

Tallinna Vangla on seisukohal, et justiitsministri 25.03.2008. a määruse nr 9 „Täitmisplaan“ § 17 lg 2 punkt 5 on põhiseadusega kooskõlas. Tugineme Tartu Halduskohtu seisukohale 05.07.2023. a kohtuotsusele haldusasjas nr 3-22-810.

Vangistusseaduse (edaspidi *VangS*) § 20 lg 1 kohaselt võib kinnipeetava tema nõusolekul ümber paigutada avavanglasse, kui tema individuaalsest täitmiskavast selgub, et karistuse kandmine kinnises vanglas ei ole otstarbekas, kinnipeetava poolt reaalselt ärakandmisele kuuluva vangistuse tähtaeg ei ületa ühte aastat või ärakandmata vangistus ei ületa 18 kuud ning kinnipeetava suhtes on piisavalt alust oletada, et ta ei pane toime uusi õiguserikkumisi. Justiitsminister sai määrusega avavanglasse paigutamise tingimused täpsemalt lahti kirjutada ning selle täidetuse kontrollimiseks juhiseid anda. Täitmisplaani § 17 lg 2 punkti 5 andmise volitusnormiks on VangS § 20 lõige 3 koosmõjus VangS § 20 lõikega 1.

Nõustume Tartu Halduskohtuga, et Täitmisplaani § 17 lg 2 punkt 5 ei ole imperatiivne tingimus, mis on täidetud vaid juhul, kui kinnipeetaval on tähtajaline elamisloa välismaalaste seaduse (VMS) § 112 tähenduses või pikaajalise elaniku elamisloa VMS § 230 tähenduses. Täitmisplaani § 17 lg 2 punkt 5 omandab sisu ja eesmärgi, kui vaadata seda kontekstis koos muude Täitmisplaanis välja toodud tingimustega, mille eesmärgiks on saavutada, et risk uute õiguserikkumiste toimepanemiseks avavanglasse paigutamise tõttu oleks võimalikult väike. Täitmisplaan nimetab elamisloa puudumise kõrval ka muid asjaolusid, millest võib sõltuda põgenemise oht – isik on põgenemiskalduvustega, on kahtlustatav või süüdistatav kriminaalasjas, vajab riskihinnangu põhjal tugevdatud järelevalvet (Täitmisplaani § 17 lg 2 p 2–4). Elamisloa omamise tingimust tuleb mõista nii, et välismaalasel on VMS § 43 lg 1 punkti 5 ja lõike 3 äralangemisel alternatiivne alus Eestis viibimiseks või ei ole tema väljasaatmine tema tahte vastaselt muul põhjusel võimalik. Selle tingimuse täidavad tähtajalise elamisloa ja pikaajalise elaniku elamisloa kõrval ka muud VMS § 43 lõikes 1 nimetatud viibimisalused või Euroopa Liidu kodaniku seadusest tulenev viibimisõigus või asjaolu, et tegemist on kodakondsuseta isikuga, kelle väljasaatmine Eestist ei ole reaalselt võimalik.

Tallinna Vangla tõlgendab nüüdsest Täitmisplaani § 17 lg 2 punkti 5 laiemalt ja vaatab kinnipeetava avavanglasse paigutamise otsustamisel elamisloa nõuet kontekstis koos muude Täitmisplaanis välja toodud tingimustega, mitte eraldiseisva nõudena.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Ave Kasvandik
vanemjurist

612 7677 Ave.Kasvandik@just.ee

Linnaaru tee 5 / Soodevahe küla / Rae vald / 75322 Harjumaa / 612 7539 / e-post talv.info@just.ee /
www.vangla.ee
Registrikood 70001113